

Milieutechniek Rouwmaat Groenlo BV
t.a.v. de heer N. Looman
Postbus 74
7140 AB Groenlo

Datum	17 maart 2011
Ons kenmerk	BR10.302-GML-F01
Onderwerp	Briefrapportage nader onderzoek naar vleermuizen in spouwmuren binnen de planlocatie Medossestraat.

Geachte heer Looman,

Inleiding

In opdracht van Rouwmaat heeft Hamabest BV een nader onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van vleermuizen in spouwmuren van de opstallen Medossestraat 30 en 38 t/m 42. De opstallen Medossestraat 38 en 40 zullen worden gesloopt ten gunste van nieuwbouw, de opstallen 30 en 42 zullen worden verbouwd/gerenoveerd. Het onderzoek is uitgevoerd op 28 januari en 3 maart 2011.

Situatieschets

De onderzochte opstallen zijn gelegen ten midden van de kern van Winterswijk.

Afbeelding 1 en 2: Situering plangebied (bron: Google Earth).

Ten oosten van het plangebied is een park gelegen met daarin lijnvormige elementen. Zowel de panden binnen het plangebied als die daarbuiten zijn oud en bevatten veel kieren en openingen.

Foto's: indrukken van de te slopen woningen.

Aanleiding

De aanleiding voor het uitvoeren van onderhavig nader onderzoek is de rapportage van Hamabest BV "Quickscan flora en fauna Meddossestraat" met rapportnummer R10.257-GML-F01 d.d. 15 juli 2010. In deze rapportage wordt een nader onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk geacht.

Gewenste toekomstige situatie

De woningen met bijgebouwen zullen worden gesloopt waarbij ook de tuinen met daarin enkele groenelementen zullen worden weggehaald. Ter plaatse van de gesloopte opstallen zal nieuwbouw komen zoals in onderstaande tekening is weergegeven.

- sloop van twee opstallen, herbouw ter plaatse
- nieuwbouw van twee opstallen achter meddossetraat 30
- renovatie/ verbouw van opstallen binnen het plangebied

Doelstelling

Het doel van het nader onderzoek is inzicht krijgen in het belang van de te slopen opstallen in het plangebied aangaande vleermuizen.

Om dit inzicht te verkrijgen dienen de volgende vragen te worden beantwoord;

- Zijn er binnen het plangebied verblijfplaatsen (zomer-, en/of winterverblijven en/of kraam- en paarverblijven) aanwezig?
- Wat zijn de gevolgen en welke maatregelen dienen genomen te worden?

Ecologie

Vleermuizen zijn nachtdieren. Ze worden actief wanneer de schemer invalt. Overdag slapen de meeste vleermuizen, of ze houden zich bezig met lichaamsverzorging. In het voorjaar worden jonge vleermuizen geboren. Deze kunnen de hele zomer leren vliegen en jagen op de dan volop aanwezige insecten. In het najaar daalt het insectenaanbod en maken vleermuizen zich klaar voor een winterslaap. Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouw- en boombewonende soorten. Vaste rust- en verblijfplaatsen kunnen onder andere plekken onder dakpannen, spouwmuren en zolders zijn. Ook is er onderscheid te maken tussen winter en zomer verblijfplaatsen. Sommige soorten, zoals de gewone dwergvleermuis, verblijven het gehele jaar in bebouwing.

Wettelijk kader

Vleermuizen zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder a, van de Flora- en faunawet en zijn tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd.

Op grond van de artikelen 10 en 11 van de Flora- en faunawet is het onder meer verboden om beschermde inheemse diersoorten opzettelijk te verontrusten; nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren. Tot vaste rust- en verblijfplaatsen als bedoeld in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Belangrijke migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijv. nesten, holen, burchten) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per exemplaar hieronder.

Onderzoekopzet

Uit voorgaand onderzoek is gebleken dat de opstallen mogelijk als verblijfplaats dienen voor vleermuissoorten. In het nader onderzoek wordt de spouw gecontroleerd op de aanwezigheid en sporen/ uitwerpselen van vleermuizen.

Deskresearch

Alvorens het nader onderzoek uit te voeren zijn de gegevens uit het voorgaand onderzoek grondig bestudeerd. Tevens zijn beschikbare (digitale) verspreidingsatlassen geraadpleegd.

Spouwmuuronderzoek

Tijdens de veldonderzoeken is, door middel van een batdetector (Pettersson D240X), een zaklamp, een spiegel en een endoscoop, zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van vleermuizen. Tijdens het onderzoek is per onderscheidende muur een gat gemaakt in het midden. Met behulp van de hierboven genoemde hulpmiddelen wordt een eerste indruk verkregen van de spouw. Indien geen vleermuizen worden aangetroffen wordt vervolgens onderaan de muur een gat gemaakt. De laatste stap is het openen van de spouw bovenin de muur om te controleren of er sporen of exemplaren aanwezig zijn. Om de gehele spouw te kunnen inspecteren zijn vervolgens de gaten groter gemaakt waardoor ook eerder niet zichtbare locaties zichtbaar zijn geworden. Het doel van het starten met kleine gaten is om bij eventueel aantreffen van vleermuizen de eventuele verontrusting te beperken. Volgens deze strategie zijn alle onderscheidende spouwen onderzocht.

Stap 3 *gaten boven*

Stap 1 *gat midden*

Stap 2 *gaten beneden*

Foto: Onderzoeksstrategie spouwonderzoek.

Omdat Meddostraat 30 volgens de plannen niet gesloopt zal worden heeft het zwaartepunt van het spouwmuuronderzoek op Medossestraat 38 gelegen. De andere te slopen woning (nr. 40) en de te handhaven opstal (nr.42) bevatten geen spouwmuren. De opstallen waarbij geen spouwmuuronderzoek heeft plaatsgevonden zijn wel zeer grondig gecontroleerd ter plaatse van holtten, spleten en overige ruimten.

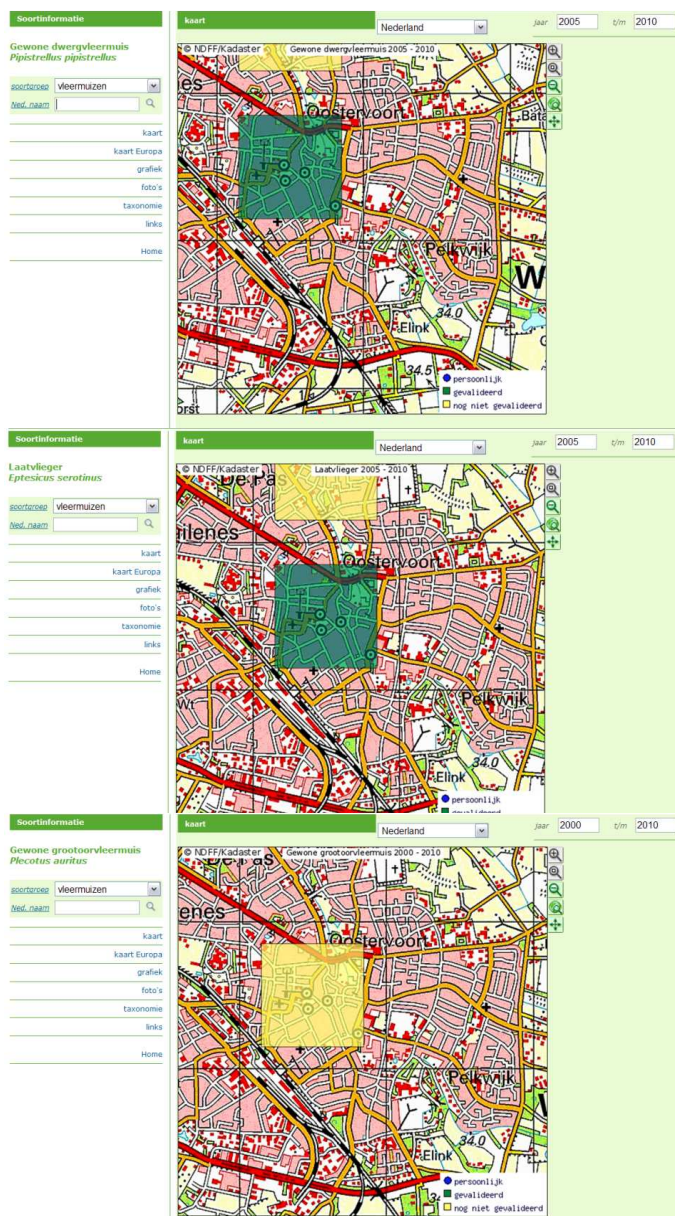
Behalve het spouwmuuronderzoek is ook onderzocht wat de potentiële functie is van de directe omgeving van de opstallen.

Bevindingen onderzoek

Hieronder worden de bevindingen van het nader onderzoek besproken. Allereerst de bevindingen van de deskresearch en vervolgens de bevindingen van het spouwmuuronderzoek.

Bevindingen deskresearch

De (digitale) verspreidingsatlassen zijn geraadpleegd om te kijken of er tussen 2000 en 2010, binnen het kilometerhok waarbinnen het plangebied is gelegen, (strikt) beschermde gebouwbewonende vleermuissoorten zijn waargenomen waarvan verwacht kan worden, op basis van ecologische begrippen en geografische aspecten, dat ze voor kunnen komen binnen het plangebied. Daaruit blijkt dat gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn waargenomen tussen 2000 en 2010. Interviews met buurtbewoners bevestigen dat in de zomer vleermuizen gezien worden aan de achterzijde van de onderzochte opstallen. Tevens bestaat er een waarneming van een Gewone grootoorvleermuis tussen 2000 en 2005. Deze is echter niet gevalideerd door de betreffende PGO en is waarschijnlijk eenmalig (dwalend) gesignaleerd. Hieronder zijn de detailkaarten uit de verspreidingsatlas weergegeven.

Detailkaarten, Bron: Telmee.nl

Bevindingen spouwmuuronderzoek

Hieronder zijn de bevindingen van het spouwmuuronderzoek opgenomen.

Bij het spouwmuuronderzoek zijn gaten in de binnenmuren gemaakt.

De spouwmuren van Medossestraat 38 zijn per onderscheidende muur onderzocht. De spouwruimte is gemiddeld 3-4 cm. De spouw van de gehele opstal is grotendeels voorzien van steenwolisolatie. Daar waar de steenwolmatten ontbreken, is spinrag aangetroffen. Er zijn auditief en visueel geen waarnemingen gedaan. Tevens zijn geen uitwerpselen, sporen of prooiresten (zoals afgebeten vlindervleugels) aangetroffen.

De spleten en holten van de vier opstallen zijn zeer grondig onderzocht met spiegel, endoscoop. Tijdens de onderzoeken is voortdurend met de batdetector geluisterd naar mogelijk aanwezige exemplaren. Over het algemeen zijn de ruimten in de kap van de opstallen erg open en is er veel spinrag aanwezig wat een indicatie is dat vleermuizen geen gebruik maken van deze ruimten. In geen van de holten of spleten zijn aanwijzingen gevonden dat het een vleermuisverblijf betrof.

Bevindingen directe omgeving

In het park ten oosten van het plangebied worden in de zomer vaak vleermuizen waargenomen door buurtbewoners. Met name de Gewone dwergvleermuis jaagt in de beschutting van opgaande vegetatie, van bebouwing, in tuinen, bij straatlantaarns en bij water waardoor het park een zeer geschikte foerageplaats is.

Effectenbeoordeling

Hieronder zijn de effecten van de voorgenomen ingrepen op de aanwezige flora en fauna in het plangebied getoetst aan de vigerende wet- en regelgeving.

In het kader van de Flora- en faunawet is nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen door de ingreep worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt) of dat vleermuizen opzettelijk worden verontrust, verjaagd of gedood. Verder is er gekeken of er invloeden zijn die leiden tot een verminderde geschiktheid als foerageergebied waarbij het een zodanig belang treft dat bij het wegvallen van deze functie ook vaste rust en verblijfplaatsen niet langer kunnen functioneren.

Verblijfplaatsen

Er zijn zowel auditief als visueel geen waarnemingen van vleermuizen gedaan. Tevens zijn geen uitwerpselen, sporen of prooiresten aangetroffen. De sloop van de opstallen zal daarom geen negatief effect hebben op vleermuizen.

foerageergebied en vliegroutes

In de directe omgeving van de onderzochte opstallen komen de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger voor. Het oostelijk gelegen park is uiterst geschikt als foeragegebied voor deze soorten. De onderhavige plannen hebben nauwelijks effect op de omgeving. Tevens zal het 'gat' dat er tijdelijk zal zijn na de sloop van de twee opstallen zo gering zijn dat het geen eventuele vliegroutes dusdanig zal onderbreken dat de genoemde soorten hier een negatief effect van zullen ondervinden.

Conclusie en advies

Hieronder is de conclusie opgenomen over het feit of er al dan niet procedurele gevolgen zijn voor de voorgenomen ingrepen in het plangebied. Tevens wordt er een kort advies gegeven.

Conclusie

Op basis van onderhavige quickscan is beoordeeld of er voor de voorgenomen ingreep in het plangebied procedurele gevolgen zijn in de zin van een ontheffingaanvraag ex. artikel 75 vierde lid, onderdeel C, Flora- en faunawet.

Vleermuizen

De onderzochte opstallen zijn in het verleden niet gebruikt als verblijfplaats door gebouwbewonende vleermuizen. Op basis van deze bevindingen kan geconcludeerd worden dat er in de huidige situatie geen procedurele gevolgen zijn voor het plangebied betreft deze doelsoort.

- Aangezien de sloop van de opstallen niet per direct zal worden uitgevoerd, wordt geadviseerd om de spouwmuren verder te openen zodat deze ongeschikt worden voor toekomstig verblijf van gebouwbewonende vleermuizen.

Opmerkingen bij conclusie

Het ongeschikt maken van de spouw

De gaten die in de spouw (groter) gemaakt dienen te worden, maken de spouw ongeschikt/ onaantrekkelijk voor gebouwbewonende vleermuizen. Ondanks deze maatregelen dient men te allen tijde alert te blijven op de aanwezigheid van vleermuizen in de spouw bij aanvang van de sloop.

Overig

Ten aanzien van de ingrepen is nog een algemeen geldende voorwaarde vanuit de Flora- en faunawet van toepassing, namelijk:

Op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren.

Tevens dienen er maatregelen te worden getroffen om verstoring tot een minimum te beperken.

Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood.

Maatregelen om de verstoring tot een minimum te beperken, kunnen zijn:

het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

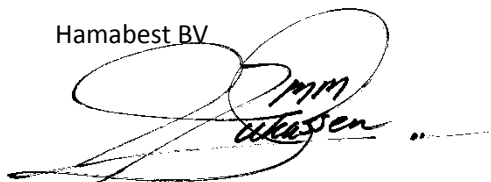
Advies

Om eventueel verloren verblijfplaatsen van vleermuizen te compenseren kunnen speciale nestkasten worden opgehangen. Op internet zijn diverse sites te vinden waarop vleermuizenkasten worden aangeboden. Het is aan te raden om het ophangen van vleermuizenkasten in samenwerking te doen met deskundigen, zodat de kasten op geschikte locaties komen te hangen.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Als u nog vragen heeft over het rapport en/of een nadere toelichting op het één of ander wilt, kunt u te allen tijde contact met mij opnemen.

Met vriendelijke groet,

Hamabest BV

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'G.J.M.M. Lukassen', written over a horizontal dashed line. The signature is stylized and includes a large loop at the beginning.

G.J.M.M. Lukassen
Projectleider